

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenski jezik rehabilitiran!

Gotovo je še vsem narodnjakom v spominu določba c. kr. najvišjega sodnijskega dvora na Dunaji od 16. februarja t. l., broj 1697, v kateri se je v tožbi Petra Kebra zoper Josipa Mazoviča in Andreja Jančigaja zaradi motenja v mirnej posesti pri c. kr. okrajnej sodnji v Kamniku razsodilo, da je v smislu §. 13 o. s. r. pri kranjskih sodnijah sodnijski jezik jedino le nemški. Ravno tako dobro je tudi še vsem v spominu, da je gospod Waser z okrožnico od 2. marca t. l., broj 3005, to odločbo vsem sodnijam naznanil, in da so se vsled te okrožnice pri slovenskih sodnijah slovenske uloge nerešene vračale strankam s tem nazaj, da niso pisane po §. 13 o. s. r. v sodnijskem, to je, v nemškem jeziku. Ravno tisti gospod Waser, ki je razposlal prvo okrožnico, moral je pa zdaj razposlati drugo okrožnico, ki se tako-le glasi:

Gledé na ukaz visokega c. kr. justičnega ministerstva od 6. oktobra 1881, št. 15.537, kateri je tu sem došel s prezidijalno noto od 8. oktobra 1881, št. 7827, objavi se c. kr. sodnji v imenu justičnega ministerstva naslednje:

C. kr. justičnega ministerstva se je vsled preiskave, vršeče se pri jednej okrajnej sodnji na Kranjskem, polastila skrb, da ta sodnija določi c. kr. najvišjega sodišča od 16. februarja 1881, št. 1697, katera določba se je tej sodnji vsled sklepa c. kr. nadsodnije v Gradci od 2. marca 1881, št. 3005, objavila, gledé uporabljenja zakonitih zapoved, katere veljajo o rabi deželnega jezika pred sodnijami, prilaga veziven pomen.

Justično ministerstvo pa je čutilo potrebo, to sodnijo tako poučiti, da omenjena najvišjega sodišča določba stem, da se je vsled nadsodnijskega sklepa objavila sodnijam, svojega značaja, to je, značaja v specijelnem slučaju izdane določbe, kratko nikar izgubila nij, da ta določba vsled omenjenega sklepa tudi nij dobila pomena, ki bi sezal čez §. 12 obč. drž. zak., tako da se ima sodnija tudi v prihodnje pri uporabljanju zavoljo jezika rabe odločilnih zakonov in naredeb v posameznih slučajih ravnati po določilih justično-ministerstvega ukaza od 15. marca 1862, št. 865; od 20. oktobra 1866, št. 1861 in od 5. septembra 1867, št. 8636.

V Gradci, dne 12. oktobra 1881.

Waser m./p.

Od ces. kr. nadsodnije:

Strassnigg m./p.

Kaj določujejo navedeni justičnega ministerstva ukazi, mislimo, da je našim čitateljem popolnem znano. Določujejo, v kratkem rečeno, da se imajo slovenske uloge, bodi-si v kazenskih, bodi-si v civilnih zadevah, sprejemati, da se imajo v ravno tistem jeziku reševati, da se imajo zapisniki s slovenskimi strankami pisati slovenski itd. Z jedno besedo, slovenski naš jezik je zadobil zopet tisto veljavo pri sodnijah, katera mu po vsej pravici gre. Gospod Waser pa je dobil nekaj, kar mu tudi po vsej pravici gre in kar mu prav iz najglobokejšega srca privoščimo. Hajdi, narodnjaki, zdaj na noge! Zahtevajte povsod pri sodnijah odločno, da se vam pišejo zapisniki slovenski, ulagajte sloven-

ske uloge in zahtevajte strogo, da se vam tudi v slovenščini rešujejo! Postava velja uže od leta 1862. in nobeden sodnik na Kranjskem, spodnjem Štajarskem in spodnjem Koroškem se ne more s tem izgovarjati, da nij slovenčine zmožen. Če je nij zmožen, gre naj široko po svetu, pri nas pa nij sposoben službovati! Narodne naše duhovnike in učitelje pa prosimo, da to razsodbo pravnega ministerstva raztolmačijo pri prostemu ljudstvu. Še smo gospodarji na lastnej zemlji in ne bodemo več podlaga tujčevej peti.

Gospodu ministru dr. Pražaku, ki je vendar jedenkrat nekaj napravil, pa kličemo slavo!

Iz kranjskega deželnega zbora.

X. seja 19. oktobra 1881.

Deželni predsednik g. Winkler ki je zopet ozdravel, je navzočen.

Poslancu g. Pfeiferju se dovoli 8 dnevni, poslancu g. Šavniku 3 dnevni odpust.

Baron Apfaltreru poroča v imenu odseka, kako bi naj kranjska dežela drugo leto primerno praznovala 600 letnico, odkar je zvezana s hišo habsburško in nasvetuje, naj bi šla deputacija z deželnim glavarjem in dvema deželnima poslancema Nj. veličanstvu cesarju se poklonit, da se z zidanjem muzeja Rudolfišča, za katero je darovala hranilnica 100.000 gl., dežela pa naj bi darovala družih 100.000 gl., takoj drugo leto prične. Na dalje daruje dežela 50.000 gld. za deželno hiralnico in tako dolgo, da se nabere potrební kapital za zidanje, obrnejo se obresti teh 50.000 gld. za to, da dobe hiralci podpore na leto po 50 gld. Na dalje se deželnemu odboru naroča, da sestavi program za slavnost 600 letnice in naj

Listek.

F a u s t.

(Spisal Ivan Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

Entbehren sollst du, sollst entbehren.

Faust, I. Theil.

(Dalje.)

Tretje pismo.

(Isti istemu.)

M.... 16. junija 1850.

Dragi prijatelj! Jaz sem jo obiskal in jo videl. Najprej moram Ti nekaj reči, kar se Ti bode čudno dozdevalo. Veruj ali ne veruj, Vera se gotovo čisto nič izpremenila nij. Ko je pred menoj stala, komaj sem se zdržal, da svojega začudenja nijsem izrazil. Ali kako da bi se ne, videč pred seboj mlado devojko sedemnajstih let, ravno kakor nekda! Samo otročjih očij nijma več, ali da se prav izrazim: ona nij nikdar otročjih očij imela; bile so preogajene. Inače je povsem ista, ko nekda:

ista mirnost v držanji in obnašanji, isti glas, isto gladko čelo. Kakor da je ves čas kje pod snegom ležala! Zdaj pak šteje osemindvajset let, ter je uže troje otrok rodila... To je neumevno! Ne misli, da sem vesel vsega tega! Meni se ta „neizpremenjenost“ kar nič ne dopada.

Ženi in majki osemindvajsetih let ne treba, da izgleda kakor mlada deklica, kajti zanjo nij več, da živi tja v beli dan.

Vera vzprejela me je jako lepo, a mož jej nij mogel mesta najti od velike radosti. Hiša jima je lepa in prostorna. Odelo Verino bilo je kakor v devojkah. Na sebi imela je belo obleko s plavim pasom, a okolo vratu lepo, tanko zlato verižico.

Hčerka je mila, a bolj premajki podobna nego njej. Slika njene matere visi v dvorani nad zofo. Koj, ko sem vstopil, pala mi je na oči.

Videlo se mi je, kakor da me strogo in pazljivo gleda.

Vera sela je na svoje obično mesto, na počivalnik pod sliko. Njej nasproti vsedel sem se jaz, in ko smo se o prošlosti menili, moral sem, hotel ali nehotel, pogledati mračno sliko njene matere. Misliti si moreš moje začudenje, ko sem čul, da Vera po svetu svoje majke, še dozda nij čitala ni romana ni pesniškega, ali kakor ona veli, izmišljenega dela. Mene ta ravnodušnost proti najplemenitejšemu duševnemu uživanju jezi. To se nikakor ne more oprostiti tolike razbornej, in kakor mislim, plemenitih čuvstev polnej ženi, kakor je Vera.

— Vi ste se torej obvezali, nobenega takega dela čitati?

— Ne, ali ne utegnem.

— Ne utegnete! To je čudno! Ali zakaj nijste Vi Prijmkov svojeji ženi čitanja omilili?

— To bi bil rad storil, — odgovori mi on, ali...

Vera mu besedo ustavi:

— Ne delaj se vendar tacega. Saj ti sam ne ljubiš verzov.

se v ta namen pogovori z deželno vlado, mestnim magistratom ljubljanskim, in pokliče, ako je treba, še druge osebe v slavnostni odbor. Stroški za slavnost se uže naprej odobre.

Poslanec Grasselli „Slavni zbor! Z navdušenjem je kranjski deželni zastop jedno-glasno pritrdil nasvetu, da pojavi kranjska de-žela svojo udanost do presvitlega prestola o priliki 600 letnice združenja kranjske dežele s slavno habsburško dinastijo. Preverjen sem, da bodo vse občine po vsej naši domovini tekmoval v proslavljenji tega zgodovinskega dneva, da se bode vse prebivalstvo kranjske dežele trudilo, da izkaže svojo udanost habs-burškej dinastiji in našemu presvitlemu cesarju. Patrijotične besede, katere je izjavil g. poro-čevalec baron Apfaltrern, bodo našle v celej deželi pritrjenje in odobravanje in nij ga člo-veka v celej deželi, ki bi se ne trudil, da dokaže udanost presvitlemu vladarju. Tudi naša stranka goji živo željo, da se na dostojen način pra-znuje ta dan, a o načinu proslavljanja je narodna stranka, v katerej imenu jaz govorim, dru-gih mislij, nego gospod poročevalec odborov. Mi mislimo, da muzej po zdanjej uredbi po-polnem zadostuje svojej nalogi kot učni pri-pomoček in več mu dozdej nij treba biti. Z veliko hvaležnostjo pripozna narodna stranka tudi, požrtvovalnost istega deželnega za-voda (kranjske hranilnice), kateri je kazal svojo dobrotljivost zmirom napram deželi in državi, in kateri je v znamenje svoje lojalnosti umogočil z velikodušnim darom, da se bode mogel zidati deželni muzej Rudolfske. A z ozirom na druge jako nujne deželne potrebe je po našem mnenji žrtva prevelika, katero bi mi prinašali na jedenkrat. Isto tako bi mi z veseljem odobraval nasvet o oskrbi hiral-cev, ko bi imela dežela dovolj denarja na raz-polaganje v to, a v prvi vrsti je za te ne-srečneže skrbeti dolžnost občin. Mi nečemo kratiti deželi pravice, da dela dobro, a mi mislimo, da je njej v prvi vrsti skrbeti za nujnejše potrebe. Mi smo tega mnenja, da ima dežela kranjska druge dosta nujnejše po-trebe, katerim ustreči je naš prvi nalog. Go-spod poročevalec baron Apfaltrern je omenil veselih in žalostnih dnij, katere je pretrpelo prebivalstvo kranjske kronovine. A vprašam, gospôda, kdo pa je pod bičem obilih ne-sreč največ trpel? Nij ga stanu v deželi, katerega bi bila nesreča bolj trla, nego kmet-ski stan. Našej stranki se zdi torej primerno, da naj bi o priliki 600 letnice ukrenili in sto-

rili kaj koristnega za kmeti-ki stan, nekaj, kar bi ta dan ohranilo v blagem spominu pri na-šem kmetiskem prebivalstvu še v poznih letih. Da povem misel, katera nam godi in ki bi godila in z veseljem pozdravljena bila v celej deželi je ta, da osnujemo v spomin tega ve-levažnega dogodka kmetijsko šolo za vso deželo v Ljubljani. O koristi mojega nasveta nij treba dosti govoriti. Vsaka dežela v Avstriji ima uže svojo kmetijsko šolo, nekatere celo po dve in več.

Mala Goriška je ravnokar sklenila, da razdeli svojo kmetijsko šolo v slovenski in italijanski oddelek, kar jo bode stalo 25.000 gl. Narodna stranka ne bode posebnega nasveta stavila, nego misli, naj bi se izročila naprava kmetijske šole v Ljubljani deželnemu odboru. Naš predlog bode gotovo ustrezal deželnim in državnim intencijam, sosebno pa Nj. veličan-svu presvitlemu cesarju, kateri pri vsakej pri-liki poudarja, da je pospeševati kmeti-ki stan.“ — Ko je gospod govornik končal govor, na stalo je gromovito odobravanje od strani poslan-cev in občinstva.

Potem je govoril poslanec dr. Vošnjak: „Gospod poročevalec je apeliral na jedinstvo. Jedinimi smo vsi v zvestobi in udanosti do habs-burške monarhije, jedini v požrtvovalnosti v v prid avstrijskej državi za miru in vojne. Ko so naši vojaci prelivali kri za Avstrije krono, marljivo je delal kmetovalec doma, da kaj pridela, da bode mogel davke plačati, za časa vojne toliko večje plačati. Jedinimi smo tudi vsi v hvaležnosti do cesarske rodovine, katera podaja kranjskej deželi toliko dobrot, kakor morebiti nobenej drugej deželi. Če so sovražni elementi pokončali imenja kmetu ali meščanu, presvitli cesar je vsikdar prvi veli-kodušne darove delil nesrečnežem, in zato mu je naš narod tudi s celim srcem hvaležen in udan. Gospôda, jaz mislim da bolj požrtvo-valnega, bolj zvestega ljudstva v naši dina-stiji habsburškej nij, nego v Kranjskej. Ako pa nijsmo jedini v načinu proslavljanja 600 let-ne zveze kranjske dežele s habsburško dina-stijo, je to uzrok, da mi gledamo na finan-cijelne moči dežele in na to, ali bi se svečanost bolje proslavljala po načinu g. barona Apfaltrerna, ali po istem, katerega nasvetujemo mi. G. refe-rent pravi, da z muzejem skrbimo za to, da se naši mladini pripravi lepo šatorišče za vedo in umetnost, na drugem kraju pa se hoče skrbeti za hirajoče deželane. Muzej bode v prvi vrsti za olepšavo mesta in za vedo, če bode

vedoželjnih mladeničev. Ali, gospôda, moje in mojih sodrugov misli so, da nam je najprej ohraniti moškomoč našega naroda. Čeista ne bode mogla ohraniti se in napredovati, potem bode tudi manjkalo ukaželjnih mladeničev, kajti nobeden kmet ne bode mogel pošiljati svojih otrok v srednje in višje šole. Na jedenkrat naj bi darovali za muzej in za hiralce ogromno svoto 150.000 goldinarjev? Res, čudom se bode čudil svet in vprašal, ali je kranjska dežela postala čez noč tako bogata, da za-more darovati res tako ogromne svote! Čudil bi se tudi naš presvitli cesar, ko bi čul, da tako revna dežela hoče potrošiti toliko svoto, katero potrošati morejo le bogate dežele. Rajši bi gotovo naš presvitli cesar slišal, da mi da-rujemo svoto, katero lahko zmoremo za od vse dežele zaželjeno kmetijsko šolo, ne pa velikansko svoto za jedno stvar, katera nij tako silno potrebna, svoto tako ogromno, ka-tero ne daruje ni cesarska obitelj ni cesar sam. Jaz se moram jako čuditi, kako se vrže Rudolfske zdaj v zbor. Rudolfske se je uprav hotelo zidati v spomin cesarjeviča prestolnika poroke. Zdaj se pa ta stvar veže s 600 letnico, kakor da bi se hotel delati nekak pritisk na našo stranko, da moramo pod plaščem lojal-nosti vsi glasovati za ta predlog. Čemu pa je treba tako velikanskega poslopja za muzej, čigar stroški bodo nalagali davkoplačevalcu 1/3 krajcarja na goldinar več davka, kajti muzealni zaklad se bode zazidal in treba bode številnejše osobe plačevati le iz deželnega za-klada. Kar se tiče svote za hiralce, se čudim gosp. poročevalcu, ki je o priliki, ko je de-želni zbor sklenil, da naj dežela plača polo-vico stroškov za iste hiralce, ki so iz revnih občin, tako ostro v svojem govoru varoval pravice dežele, da ona nij dolžna plačevati za hiralce, nego občine, zdaj pa nasvetuje tako ogromno svoto iz deželnega zaklada, ko je prej vender ugovarjal manjšim stroškom. Go-spoda, vem da boste sklenili po svojej volji, ker imate večino, a o zvestobi in udanosti do naše presvitke cesarske rodovine smo jedini, nejedini pa ostanemo o sredstvih, kako po-magati slovenskemu narodu in ga varovati prevelicah stroškov. (Burna pohvala in odo-bravanje.) (Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. oktobra.

In zopet je stopil pred volilce svoje ustavo-veren mož baron **Walterskirchen**, posla-

— Da, verzov ne maram, to je istina, reče Prijmkov, ali romane na priliko . . .

— Kaj delate na večer, vprašal sem jaz. Ali kartate?

— Časih. Ali tudi za večer se vedno kakšen posel najde. Pri priliki tudi čitamo. Saj razen pesniških del je še mnogo družih dobrih knjig.

— Ali kaj imate ravno proti pesniškim delom?

— Nič, ali od male mladosti nijsem teh izmišljenih stvari čitala. Tako je to moja majka hotela, a kolikor sem starejša, tem bolj se preverujem, da je vse ono sveta resnica, kar je majka govorila ali delala.

— To je vse lepo, ali jaz ne morem tega odobriti. Po mojih mislih nijmate nobenega razloga odrekati, se tako lepemu in vzvišenemu uživanju. Ako nijste protivni glasbi in slikar-stvu, zakaj ravno pesništvo te sreče nijma?

— Protivna nijsem niti pesništvu, samo prilika se z njim spoznati me ni doletela.

— Po tem tacem dopustite mi, da bode to moja skrb. Vaša gospa mati Vam menda vender nij za večne čase prepovedala se z lepo književnostjo upoznati?

— Nikakor ne! Ko sem se omožila, pre-klicala je vse prepovedi. Ali i mene same nij nikdar želja obšla, da čitam — kako ste uže rekli — te Vaše romane.

To se mi je jako čudno videlo, tem čud-neje, ker se tega nijsem nadejal. Vera gle-gledala je pri tem v mé, tako mirno, kakor ptica, ki se ničesa ne boji.

— Donesel Vam bodem knjigo za čitanje in ta Vas bode gotovo zanimala. (Pal mi je na pamet „Faust“, ki sem ga nedavno pre-čital.)

Vera vzdihne tiho in reče kakor bi se bala. — Knjigo! . . . A vender ne kakšnega dela George Sanda?

— Tedaj ste vender o tej pisateljici sli-šali? E, pa kaj bi škodilo, da je to delo i ravno od nje same? Ali ne, jaz Vam donesem

delo družega pisalca. Ali ste nemški jezik po-zabili?

— Nijsem.

— Govori ga, kakor rojena Nemka — dodá Prijmkov.

— Tako je tudi treba. E, preverili se boste sami, da je delo, katero Vam donesem, res divno.

— Dobro, dobro. Ali zdaj pojdimo na vrt: moja Nataša neče mirovati.

Po teh besedah dene Vera okrogel slam-nik na glavo, prav otročji klobuk, samo ne-koliko večji od onega svoje hčerke. Jaz sem šel poleg nje. V hladu visocih lip, v mirnem zraku videlo se mi je nje lice mnogo lepše, osobito, kadar je glavo malo prizdignila, da me je videti mogla. Da nij za nama Prijmkov stopal, a malo dekletce pred nama skakalo, bil bi si gotovo mislil, da sem še vedno dva-indvajset let star, a ne petintrideset, in da nameravam v Berolin potovati. Ona doba bila mi je jako živo pred očmi in to tem živnejše,

nec iz Štajarske. Ta mož pa ima tisto lepo lastnost, kakor otroci in pijanci, da vse, kar vé, do zadnje pičice oznani svetu najivno in brez ovinkov. Lansko leto je uže ta mož jedenkrat govoril pred svojimi volilci in prav odkrito pokazal razpor in onemoglost mej ustavoverno stranko in zdaj pa nam je zopet mož odkritosrečno odkril namere in program nemškega kluba. On ima sicer malo upanja, da bi v zdanjem času mogel nemški klub pognati močne korenine, a če bi ga hoteli vender-le vsaditi, v zemljo nemško-nacionalno ga moramo, vskliknil je gospod baron. In na dalje je gospod baron prav prostodušno dejal, da bi se nemški klub malo brigal za to, kar hasni moči in blagru Avstrije, on bi gledal le na svojo korist. Kar se tiče Galicije, je dejal gospod baron, ima interes na njej Avstrija, ona si jo mora ohraniti, da si ohrani moč, nemški klub se ne briga za-njo, tu nij nemški klub interesiran, ravno tako je z južnimi Tirolami. Po mislih gospoda barona naj se le razkosa Avstrija: Galicijo naj si vzame makari Rusija, južne Tirole naj pogoltne Italija, in če se jednako zgodi s Trstom in Dalmacijo, pravi gospod baron, je to čisto jedno nemškemu klubu, to so interesi Avstrije, ne pa nemškega kluba in za interese Avstrije se ne briga nemški klub. Ali nij to izdajstvo? Nij njihov evangelij izdajalski? In ti možje hoté biti prvi svetovalci vladarjevi, taki elementi hoté dajati Avstriji zakone?

V češkem deželnem zboru je bila jako burna debata pri obravnavi deželnega budgeta. Poslanec Plenner je napadal vlado in jej očital, da ne more nobenega uspeha pokazati, ki bi ga bila dosegla s svojo politiko, ker si zdaj narodnostne stranke še bolj strastno nasproti stojé, kot prej. Rieger je ugovarjal Plennerju in opravičeval vlado, ki se ima boriti s tolikimi težavami in naposled nagovarjal Nemce k spravi. Deželni namestnik Kraus je odgovarjal Plennerju, da je in bode vlada vedno jednako pravična obema strankama.

V moravskem deželnem zboru so v zadnji seji interpelirali narodni poslanci deželnega glavarja, zakaj se nastavlja v Moravske zdravniški, ki ne umejo češki in odločno so „protestirali proti barbaričnemu zanemarjanju češčine v bolnicah“. — Razpravljala se je tudi vladna predloga o upravnej reformi. Poslanec Šrom je izvrstno govoril proti predlogu večine in priporočal, naj se ustanové okrajni odbori. Vladni zastopnik mestu umrlega deželnega namestnika, Winkler, je v imenu vlade izjavil, da vlada ne misli deželne avtonomije zožiti. Predlog, naj se vladna predloga odbije, se je sprejel.

V gališkem deželnem zboru se je v jednej zadnjih sej sklenilo, da se ustanovi deželni kreditni zavod. S tem bode v mnogem oziro pomagano ekonomičnemu položaju Galicije, ker bodo kmetje lahko dobivali hitro in ceno denar; do zdaj so tam gospodarili odedruhi in imeli kmeta popolnem v svojih rokah.

Vnanje države.

V Italiji je članek „Diritta“, vladnega lista, zbudil veliko pozornost, ker se v njem govori, da misli vojni minister zahtevati povečanje vojske in sicer od 300.000 na 410.000 vojakov.

V Španiji je kraljevi ukaz sklical odbor, sestavljen iz generalov, ki imajo nalog, revidirati deželno-brambeni zistem. Oni se bodo posvetavali, kako bi bilo možno španski zistem zahtevam modernega vojevanja primerno preurediti.

V senatu severo-amerikanskih Zjedinjenih državah sta dve stranki, demokratska in republikanska in vsaka hoče imeti iz svoje srede predsednika senatu.

Dopisi.

Iz Trsta 19. oktobra. [Izv. dop.] (Tržaška razstava. Trst in Reka. Zmes.) Zadnjič sem poročal, da je družba južne železnice dovolila 5000 forintov za bodočo razstavo v Trstu. Dotični zaklad se je bil s tem namnožil na 102.000 forintov; zdaj je poskočil za 40.000 forintov, katere je naša kupčijska in obrtna zbornica dotičnemu razstavnemu odboru privolila. Pri tej priliki mi je znova se urivala ona misel v starej Pressi, ki se norčuje o „taschenkunststückchen“ naših paten-tiranih patrijotov. Predsednik in tajnik in skoro da ne vsi odborniki so isti možje pri kupčijske zbornici in pri odboru za razstavo. A pustimo to stvar, katero je od smešne strani pojasnil „Triester Tagblatt“ v članku „Sie schreibt an sich selbst“. Izmej dotične obravnave naj tu omenim le dve točki, ki bi imeli zanimati ves tržaški svet. Odbornik dr. Vicentini, ki je tudi kaj spretni in skrbni pred-sednik obrtne družbi tržaške, je pri dotičnem predlogu v zbornici kupčijske nasvetoval, naj se privoli razstavnemu odboru onih 40.000 forintov, a s pogojem, da bode jedno poslopje za razstavo zidano tako trdno, da se bode po razstavi lahko ohranilo in v njem ustano-vila stalna razstava obrtnih izdelkov v Trstu. To je prvi silno važen nasvet, katerega bi se imeli z navdušenjem poprijeti vsi tržaški kupci in obrtniki. A podoba je, da merodajni krogi nimajo še pravega pojma o prevelikej važnosti rečenega nasveta; zato je kupčijska zbornica promenila besedo pogoj s praznim „priporočilom“.

Druga točka v Vicentinijevem govoru se zadeva posebne, toliko potrebne železnice — podaljška cesarjevič Rudolfove železnice iz Loke do Trsta. Kupčijska zbornica rada žr-

tvuje onih 40.000 forintov za razstavo, a pričakuje tudi od vlade, da bode zgradila novo samostalno železnico — podaljšek Rudolfove železnice do Trsta. Zadnjič sem uže omenil, kateri duh vlada v zastopnikih naše kupčijske zbornice. Kdor razmere pozna, čudil se pač nij, da se zbornica nij precej poprijela tega pre-imenitnega nasveta, ki se popolnoma sklada z nasvetom tržaškega deželnega zbora. A upajmo, da se kljub visoki mrznji uresniči naše želje. —

Večkrat sem uže poudarjal, kako nam Reka jemlje veliko kupčijo zlasti z nekaterimi blagi. Nekdaj smo mi skoro izključno kupčevali z dogami za sode ter jih na leto prodali 70—90 milijonov. Za to prevažanje je bilo treba premnogo ladij — še čez 400 — a zdaj je veliki del te kupčije Reka potegnila k sebi. Prav naravno, saj doge prihajajo iz hrvatskih in slavonskih hrastnikov. Drugo pre-imenitno blago pa je žito, zlasti moka. Minuli mesec september je prišlo v Trst komaj 90 vagonov moke ali po natančnih poročilih 788.000 kilogramov, v Reko pa je prišlo 3.904.000 kil. Če pomislimo, da Trst moke dosta potrebuje za se, veliko za kupčijo v Dalmaciji in Brasijo, čudili se ne bomo, da je Reka skoro sama dajala moko v London, Liverpool, Glasgow, Rouen in druga zahodno-evropska pristanišča. Ogrska vlada pa za Reko tudi vse mogoče stori, da bi se ta kupčija še bolj razvila; da ne dela brez uspeha, kažejo sledeča števila. V Reko so pripeljali moke od 1. januarja do konca septembra 2405 vagonov, v Trst pa le 701 vagon. V glavnih magazinih so meseca septembra sprejeli blaga v Trstu: 707 tonelat, v Reki pa 4137 tonelat. Taka števila pač očitno govoré. Kdo se bi čudil, če Tržčanje neprestano kličejo po samostalne, druge železnici.

Kot znano, dobil je baron Erlanger koncesijo za podmorski dalekopis iz Krfa do Trsta; oni dan se je tu mudil dr. A. Lasard, da je poiskal primerno mesto, kjer bi drat izpeljali na suho. Določil je baje Grimjan.

Trst ima posebno kmetijsko družbo; ne smijajte se — gola resnica je. Kot oni dan v deželnem zboru pri postavi o pogozdovanji bi pričakoval, da se bodo povsodi ozirali pri kmetijskih vprašanjih na naše okoličane kmete — pa kaj se Tržčanje zmenijo za kmete. Neki Lah Baldini je po naročilu tržaške kmetijske družbe zadnjič pri sv. Ivanu govoril o vinarstvu, o umnem napravljanji vina — se

ker je tudi vrt onemu gospe Eljčeve jako podoben. Nijsem se mogel zdržati: govoril sem Veri o teh svojih občutkih.

— Vsi rekó, da sem se po vnanjosti jako malo izpremenila. Ali tudi po notranjosti sem ona ista ostala.

Približevali smo se kitajskemu paviljonu.

— Takšne hišice nijsmo v Osinovci imeli — reče Vera. Nikari ne glejte na to, da je vnanja stran nekoliko zanemarjena, znotraj je lepa in hladno je v njej.

Stopili smo čez prag. Jaz se ozrem.

— Veste kaj — rekel sem Veri, ukažite, da se prinese semkaj miza in nekoliko stolov. Tu je res divno. Tu Vam bom čital Goethejevega „Fausta“.

— Da tu nij muh, dostavi ona najivno. A kdaj pridete zopet?

— Pojutranjem.

— Dobro — odgovori Vera, vse bode pripravljeno.

V tem hipu prihiti mala Nata, ki je z

nama ob jednom vstopila, blede kot zid in drhteča od strahu.

— Kaj ti je? — vpraša jo Vera Nikolajevna.

— Ah, sladka mamaša, poglej samo to strašno zver, — poviče dete ter pokaže grdega, po zidu lezočega pajka.

— Zakaj se ga bojiš, — vprašala je Vera, saj ti ničesa ne stori.

In prej nego sem jej braniti mogel, vzame pajka, ga pusti, da jej je malo po roki lazil, ter ga potem na polje vrže.

— Oho! Vi ste res junakinja.

— Junakinja. Saj to nij strupen pajek.

— Kakor vidim, ste učeni prirodoslovja. Jaz bi te grde stvari ne vzel v roko.

— A zakaj se plašite? — vpraša Vera.

Nata naju oba debelo gleda in se jame smijati.

— Čudno! kako je to dete Vašej materi podobno, — rekel sem jaz.

— Res? — reče Vera Nikolajevna ra-

dostno, to me veseli. Bog daj, da jej ne bode samo po lici podobna.

Pozvali so me na obed. Po obedu odšel sem k domu. Mimogredé naj povem, da so jela dobra in okusna bila. Jutri donesem jim „Fausta“. Bojim se, da s starim Goethejem ne propadem. Opisal Ti bodem vse na drobno.

Kaj torej o vsem tem misliš! Ti meniš, da mi je Vera srce presunila? Ti meniš, da bi se vanjo zaljubiti mogel? — No, kaj pa še, dragi prijatelj! Čas je, da se spamtimo. Bedarij bilo je uže dovelj. A jaz tudi nijsem več v onih letih, v katerih se začenja življenje znova. Takšne žene nijso mi niti prej dopadale. Ali so se mi prej žene v obče dopadale?

Vsakako se pa zopetnega znanja veselim. Radujem se, da bodem priliko imel večkrat to blago, pametno, detinjsko ženo videti. Kar se dalje dogodi, izveš o svojem času.

Tvoj

P. B.

(Dalje prih.)

ve da je govoril laški, ker razen božje laščine ne ume drugega jezika. Poslušalo ga je 14 Tržačanov, katere je sam skup zbobnal. — Ali nij smešno, da tako kmetijsko društvo dobiva podpore od ministerstva — in vender nič ne stori za kmetijstvo v okolici. V mestu pač kmetov nij!

Pri nas smo dobili novega vojaškega poveljnika fml. barona Schönfelda, ki je prišel na mesto upokojenega Šmigoca. Umrl pa je te dni na Dunaji nekdanji naš poveljnik fml. baron Wezlar, ki je z baronom Möringom največ pripomogel, da so naši okoličani izgubili vse pravice in da je Lahom v mestu izrastel tako visok greben. Wezlar je bil tudi v drugem oziru Tržačanom kaj znana oseba, o kateri se bi lahko mnogo napisalo.

Lepo je, da so se občine po Goriškem jele prebujati ter častno občinstvo podelovati možem, ki so res kedaj kaj storili za slovenske strani — in vsaj nikdar niso očitno preganjali Slovencev. Zdaj je uže več goriških občin to storilo ministru baronu Pinu. — Trkajšnji Cittadino se jezi, da je v laškem (!) Trstu neki novi mesar nad svojo novo mesnico obesil desko z besedo „Fleischbank!“ A kar je tem lahonskim napetežem prav, naj bi privoščili tudi nam Slovincem, ki smo uže od nekdanj naseljeni ob obali Jadranskega morja.

Domače stvari.

— (Nemški poslanci) na čelu njim dr. pl. Schrey, so v včerajšnji seji vlado interpelirali, zaradi oblike, v kateri se prinašajo deželnega zbora poročila v vladnem listu „Laib. Zeitung“. Pravijo, da so ta poročila „entstellt“, „sichtlich tendencios“ itd. Menda bi gospodje radi imeli, da bi se njihovi jetični govori popolnoma priobčevali, isti narodnih poslancev pa zamolčevali. Pod prejšnjo vlado, ko so se govorili narodnih poslancev v vladnem listu zamolčevali, pa nijso prav nič kričali.

— (Vprašanje do naše kupčijske zbornice.) Če se mi dobro spominamo, je nemška kupčijska zbornica o svojem času narodnima poslancema, ki sta tedaj zbornico v deželnem zboru zastopala, takoj ko je v življenje stopila, izročila nezaupnico. Sedaj je kupčijska zbornica narodna, a zastopata jo dva trda Nemca. In ta dva gospoda sedita v deželnem zboru in na nemškem lici se jima kaže zavest, da uživata zaupanje svojih volilcev. Ali kupčijska zbornica spi? Takim poslancem se mora nezaupnica na čelo pribiti, da bode ves svet vedel, da gospoda Dreo in Schaffer ne zastopata kupčijske zbornice, temveč da na svoj riziko preobračata tiste politično-vratolomne kozolce po deželnem zboru.

— (V deputacijo,) katera se ima o svečanosti šeststoletnice pod vodstvom deželnega glavarja kranjskega na Najvišji dvor od-

poslati, bila sta izvoljena poslanca dr. Poklukar in baron Apfaltrern.

— (Premilostljivi gospod knezoškof) odpeljal se je predvčeranjim v Beč. Visokemu gospodu napravila se je rujava mrena na očeh, katera se bode morala v kratkem po operaciji odpraviti. Mi želimo blagemu knezoškofu najboljšega uspeha k težavnej tej poti, ter upamo, da se z zdravim vidom zopet in kmalu povrne v deželo.

— (Gospod dr. Anton Jeglič) dobil je od serajevskega nadškofa dr. Stadlerja povabilo, da bi se podal kot nadškofijski tajnik in kanonik v Serajevo. Gospod dr. Jeglič je to povabilo menda sprejel, ter hoče v kratkem odriniti na novo svoje mesto. Prihodnji kanonik je jeden najbolj nadarjenih mladih duhovnikov, kakor jih slovenska zemlja sama potrebuje. Obžalovati je torej, da jo zapusti.

— (Feldmaršallajtent Stubenrauch) hoče se podati v pokoj, kakor pišejo dunajski listi. Potem bi Ljubljana izgubila jedno najsimpatičnejših vojaških oseb, ki so kdaj bivale v njej. Sicer pa upamo, da se dunajskih listov vest uresničila ne bode!

— (Zbirka starih svetinj) pokojnega slovenskega pisatelja Janeza Parapata se bode vsled sklepa v včerajšnji seji kupila za deželni muzej in sicer za svoto 1000 gld.

— (Politično društvo „Edinost“) priredilo bode 30. t. m. veliko slavnost v Dolini poleg Trsta, pri kateri se bode odkril čez 3 metre visok spomenik sijajnega tabora od leta 1878. Sodelovali bodo pri tej slavnosti tržaški in dolinski pevski zbori. Ker bode ta slavnost pod milim nebom nadejati se je obilo občinstva iz vseh pokrajin.

— (K razstavi in premiranju goveje živine v Kranji) v 18. dan t. m. je bilo okolo 100 glav lepe živine domačega in pingavskega plemena pripeljanih. Razstavna komisija je obstajala iz naslednjih mož: c. kr. okrajni glavar Derbič, okr. žvinozravnik Franjo Dočkal, Oton Detela, graščak, Mihael Rancinger, c. kr. poštar Jožef Kržič posestnik in pa Joz. Frid. Seunig, podpredsednik c. kr. kmetijske družbe kot zastopnik njen. Premije za bike so dobili: Edvard Urbančič, graščak v Predvoru 50 gld., Anton Burger iz Hraš 40 gold., Aleš Molj iz Vokelj 25 gold., Matevž Porenta iz Suhe 40 gold., Matevž Rupar iz Suhe 25. goldinarjev in Janez Strupi iz Čirčič 30 gld. Premije za krave so dobili: Franjo Krišper iz Kranja 45 gld., Josip Krčon, župnik iz Predaselj 35 gold., Franjo Omrza iz Kranja 25 gld., Jurij Kraševac, župnik iz Šmartna 35 gld., Anton Rakovec iz Kranja 25 gld., Lorenc Jenko iz Praš 25 gold. Premije za telice so dobili: Baron Henrik Lazarini iz Smlednika 40 gld., Martin Žumer iz Vokelj 30 gold., Anton Mežnarec, dekan iz Kranja 25 gld., Janko Urban-

čič, graščak s Turna 35 gold., Martin Košenina iz Preske 25 gold., Franjo Kušar iz Drage 25 gold., 2 premija za telice samo za kmete darovana od gosp. Edv. Urbančiča sta dobila: Marijana Vrlič iz Smlednika 50 gold., Lorenc Kavčič, poštar iz Medvod 45 gold.

Dunajska borza 21. oktobra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	65	"
Zlata renta	93	"	65	"
1860 drž. posojilo	132	"	25	"
Akcije narodne banke	832	"	"	"
Kreditne akcije	369	"	80	"
London	118	"	45	"
Srebro	"	"	"	"
Napol.	"	"	37 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	6	"
Državne marke	57	"	80	"

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper nelast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnjenost, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, ōrve, oper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Preširnem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenost varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nima jo teh znakov istinitosti, naj se zavrežejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—8)

Tuji

20. oktobra:

Pri **Stonu**: Kos iz Maribora. — pl. Kasteltzky z Dunaja. — Pri **Malte**: pl. Fichtenau iz Novega mesta. — Königstein z Dunaja. Kopstein iz Siofoka. — Deutsch z Dunaja.

Prememba prodajalnice.

Jemljem si čast p. n. občinstvu javljati, da sem preložil svojo prodajalnico z Glavnega trga št. 11 v

Selenburgovo ulico št. 6.

Ob enem se priporočam za izdelavanje obutala za gospode, gospe in otroke. — Čestitum naročevalcem se zahvaljujoč za dozdej mi izkazovano zaupanje, prosim, naj bi me še na dalje z naročili počestili.

S spoštovanjem

(589—3)

Karol Hubmayr, čevljar, Selenburgovo ulice št. 6.

Prednaznanilo.

V 23. dan t. m. pride sem velika svetnoznana

Kreutzbergova

MENAZERIJA

in se bode vstavila v Lattermannovem drevoredu nasproti Koli-zeju, kjer bode s svojimi redkimi živalmi, kakor tudi s svojimi velikimi predstavami čestitemu občinstvu ljubljanskemu in iz okolice podajala vkusne zabave. Mej drugimi specialnostmi ima etablissement tudi **leteče pse ali vampirje** (volkodlake, netopirje) iz **vzhodnje Indije**. Podrobno naznanijo plakati, na katere sl. občinstvo opozarja spoštljivo

A. Kreutzberg, lastnik menazerije.

(582—2)